

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasi avstrijskega, jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oženo poslano knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Toviariša
v Idriji.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franko.

Učiteljski Toviariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Vse leto večja . . . 8 K
pol leta 4 „
četrt leta 2 „
posamezne številke po 10 h.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto. Priloge poleg poštnine 6 K.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiska enkrat . . . 14 h
„ „ dvakrat . . . 12 „
„ „ trikrat . . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Toviariša
v Ljubljani, Gradišče št. 2.

Poštna hranilnica št. 53.160.

Reklamacije so proste poštnine.

V devedesetletno leto.

Z današnje številke stopa „Učit. Tov.“ v 49. leto svojega obstanka. Ves čas se je boril za napredek šolstva, ki je podlaga napredku in razvoju našega naroda. Dobro urejeno šolstvo prinaša lepe uspehe, lepi uspehi pa privedejo naš narod do kulturnega razvoja, ki je podlaga blaginji. V tem oziru je naš narod dobro napredoval. Danes imamo razvito književnost, razvite časopise, ki se je izkazalo zlasti v novejšem času kot velesila, razvito družabno življenje, raznovrstne zadruge, denarne zavode in gospodarska podjetja, kar vodi naš narod k blaginji in v vrsto kulturnih narodov. Pa katera je tista gonilna sila temu preobratu tekom štiridesetih let? S ponosom smemo reči, da je ta naša judska izobrazba in ta napredek sad trudopolnega dela modernega šolstva. Brez šolske izobrazbe bi bil naš narod za takšne kulturne pojave nezmožen in nesposoben.

Mnogo smo pridobili; napredek našega naroda nas veseli, ker je to sad našega neumornega truda, a obenem moramo priznati, da smo komaj pričeli orati ledino. Mogočni naši narodni sovražniki nas z namenom ovirajo pri našem kulturnem prodiranju. Ti dobro vedo, da je dobro urejeno šolstvo prvi pogoj napredku, zato nam nočejo dati tega. Zlasti na periferiji naše domovine nam odrekajo šolsko izobrazbo v materinščini, nam odrekajo sposobnost v napredku, nas sovražijo, preganjajo in nas hočejo izpodrinuti z domače grude. In naj mi gl-damo to mirno? Ne, vsak od nas mora zastaviti vse svoje moči, da odbije sovražne navale. Če hočemo pa mi odbiti sovražne navale, mora vladati v naših vrstah stroga, železna disciplina. Kdor deluje za narodni blagor ne samo pri šolstvu, marveč na katerikoli stroki našega kulturnega razvoja, oni je vreden sin našega naroda, vreden našega spoštovanja in naše časti. Dovolj je bilo prepira, sovraštva in osebnih napadov med nami brati istega naroda. Taki pojavi nas devajo v vrsto nezrelih politikov, ki donesajo samo razdor, zlo in našim sovražnikom veselje.

Zlasti učiteljstvo mora biti idealno. Borba za napredek šolstva, odbijanje sovražnih navalog na šolstvo, požrtvovalno delo v šoli in največkrat brezplačno delo med narodom za narod — to so ideali, ki ne nosijo začasnega dobička, mnogokrat pa odpor, preganjanje, preziranje in tudi materialno škodo. Takim idealistom se navadni svet posmehuje, ker danes prevladuje ideja materializma. Učiteljstvo se ne sme ozirati na to. Tako idealno delo je nujno potrebno, ki prinese stoteren sad našemu narodu v bodočnosti, in kdor ljubi narod, bo vse to z veseljem delal za narod.

Učiteljstva poklic je delo na polju prosvete in napredka. Pri tem delu, to moramo povedati s poudarkom, ne smemo gledati na politiško strankarstvo. Učiteljstvo mora biti pri izpolnjevanju svojih stanovskih dolžnosti nad strankami, to se pravi, da mora biti vsakomur pravično.

Ako učiteljstvo izpolnjuje svoje stanovske dolžnosti, deluje — in to ob sedanjih gmotnih razmerah — za občni blagor. Premnogo jih je pa, ki se po končanem trudopolnem delu poprimejo raznega socialnega dela. Tem gre vsa čast, naš narod mora priti polagoma do spoznanja — čeprav politiški veterinjaki z blatom zakrivajo narodu oči — da je šola z vestnim učiteljstvom največji in najboljši prijatelj ljudstva.

Učiteljstvo mora biti prepojeno z radikalnim in narodnim duhom, ker je narodni moment danes važnega pomena. Ono mora biti tudi demokratskega duha. Aristokraciji in birokratizmu je po splošni volilni pravici za vselej odklenalo. Proč od tod na delo za narod!

Društvo za zgradbo Učit. konvikta v Ljubljani

se je zbralo k občnemu zboru dne 28. pret. mes. v „Narodnem domu“. Po običajnem pozdravu predsednika tov. J. Furlana je podal tov. Juraj Bežek svoje

njenih luž in mlak ter jako opolzla. Vsak hip se je komu izpodrsnilo, da je telebnil na tla; in večkrat je tak zadel še ob koga drugega ter ga prevrgel s seboj vred po razmazni ilovnati zemlji.

Nekateri so kleli ob taki priliki in zabavljali nerodnim sopotnikom, a drugi so se molče prevrgli in zopet vstali ter celo pomagali na noge onim, ki so bili krivi njihovega padca.

Nahajali so se med nami tudi taki, ki so se izpočetka silno zaletavali ter naravnost drvili v prve vrste.

Ti ljudje so nam delali silne preglavice, zakaj večina nas jih ni mogla dohajati.

Zaostajali smo za njimi; občudovaje njihovo moč in jezni na svojo šibkost.

„Čemu sem šel to pot?“ je vzkliknil marsikdo izmed nas, „saj vendar nisem za tako težko hojo. Bolje bi bil storil, ako bi ne bil šel nikamor in ostal doma; človek ni skoro za drugega na svetu, kakor za sitnost in v zasmeš močnejšim.“

Tedaj pa se je nekdo oglasil: „Festina lente!“

tajniško poročilo.

Slavni zbor!

Z današnjim dnem, praznikom nedeljskih otrok, smo skončali svoje 14. društveno leto. Dan nedolžnih otročičev pa je za nas posebno pomemben, saj je tega dne ravno stopilo v življenje naše društvo s prelepim namenom, skrbeti za duševni in telesni blagor nedolžnih zapuščenih učiteljskih sirot. A tudi letošnje jubilejsko leto smo praznovali vsepovsod pod naslovom „Otrok“, to iskreno željo predobrega našega cesarja, da naj bi se namesto hrupnih in sijajnih veselje in drugih prireditve rajše storilo kaj za zapuščene in zanemarjene otroke. Zato smo bili v proslavo tega redkega jubileja blagega vladarja tudi mi lansko leto sklenili, s prostovoljnimi mesečnimi doneski povzdigniti zgradbeni kapital našega društva in pripomoči, da bi se čimprej uresničil ta naš blagi društveni namen in se s tem odpomoglo revnim sirotam našega stanu.

Odbor se je bil zato obrnil s prošnjo do vseh okrajnih učiteljskih društev in njihovih socialnih odsekov, pa tudi do vodstev raznih večjih šol, naj zbirajo pri ondodnem učiteljstvu v smislu prej omenjenega lanskega sklepa poljubne mesečne doneske in naj jih vpošljejo našemu blagajniku. Ni se nam sicer izteklo vse po naši želji, vendar če že ni „d-ževalo“, pa je vsaj „kapljalo“. Iz blagajnikovega poročila boste razvideli, da se je nabralo „jubilejskega daru“ okroglo 4000 K. Ako bi se bili naši socialni odseki le nekoliko ganili in storili kaj v označeni namen, bi se bila letošnja vsota jubilejskega daru vsaj potrojila. Ker smo pa lansko leto sklenili, da raztegemo jubilejsko leto — sebi v korist — na tri leta, upamo, da bomo to malomarnost v bodoče nekoliko popravili.

A tudi pri letnini opazimo, da je še mnogo mnogo tovarišev in tovarišic, ki se še vedno ne morejo toliko ojunčiti, da bi z malim letnim doneskom 2 K pristopili k našemu potrebnemu društvu. Gospoda, resnobni so današnji časi za slovensko učiteljstvo in zato vas tudi prav resno svarimo pred toliko brezbriznostjo, saj vendar vidite, da smo navezani le

na lastno pomoč in — kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Najlepše jubilejsko darilo pa nam je bil letos naklonil naš dobri tov. Janko Žirovnik, ko nam je podaril svoje „Narodne pesmi za šolsko mladino“, ki smo jih tekom dobrega leta razprodali skoro vseh 20.000 izvodov, znamenje, kako so se te pesmice omilile šolski mladini in ljudstvu. Treba bo torej misliti na II. izdajo te knjižice. Ker pa z višjega mesta do danes še ni došlo zaproseno odobrenje za uporabo knjižice pri šolskem pouku, obrnili smo se znova s prošnjo za to dovoljenje, kar se bo gotovo v kratkem zgodilo. In da bo tudi ta II. izdaja društva našemu dajala lep letni dohodek, ni dvoma. Zato pa še enkrat prav iskreno zahvalo vrlému tov. Janku Žirovniku za to lepo darilo!

Njemu pa se je vredno pridružil tovariš Emil Adamič, ki je za letošnjo proslavo cesarjeve 60letnice šolski mladini priredil prelepo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ in jo poklonil našemu društvu, za kar mu bode še na tem mestu izrečena prav presrečna zahvala. To spevoigro smo dali natisniti v 1000 izvodih in besedilo pa še v posebnih knjižicah, da ga imajo učenci pri petju in za deklamacije lahko pri rokah. Tega dela pa se ni razprodalo toliko, kakor smo pričakovali in bi zaslužila delo in trud vrliga tov. prireditelja. Učiteljstvo in šole so premalo segali po njem in ga tudi premalo uporabljali ob prirejanju letošnjih šolskih slavnosti. Ker je pa spevoigra prikladna za vsako patriotično slavnost, se nadejamo, da si jo bo omislila in naročila pač vsaka šola, da se s tem podpre ne le naše društvo, ampak da tudi tov. E. Adamiču zaslužen priznanje. Na njegovo željo smo napravili prošnjo do presvetlega vladarja za sprejem spevoigre v cesarsko fideikomisno knjižnico in poslali lepo vezano knjžico na kabineto pisarno Nj. Veličanstva. Odgovora do danes sicer še nismo dobili, a ni dvoma, da bo prošnja ugodno rešena, na čemer vrednemu tovarišu E. Adamiču lahko že danes čestitamo.

In glejte! Exempla trahunt: Oglasili so

saj jaz se še nočoj komaj lovim, dasi ne vidim tako slabo,“ se zavzmem.

„Festina lente,“ mi odgovori.

„A. ti si bil tisti, ki je poprej izustil to opazko? Čudno, da nisem že poprej opazil tega, saj hodim vedno poleg tebe.“

„Pustiva to,“ odvrne prijatelj. „Vidiš, nalašč sem izpremenil glas, da nisi mogel vedeti ne ti ne kdo drugi, iz čigavih ust je prišla. Sicer pa opazka sama na sebi ni bogsigavedi kako važna; veliko bolj je treba upoštevati taktiko, ki se je naj diži človek pri naši hoji.“

„In ta bi bila?“

„Precej ti povem,“ povzame prijatelj zopet besedo in reče: „Vojake si že videl, kako hodijo, kadar marširajo po taktu, kaj?“

„Sem.“

„Dobro! Potem hodi tudi ti tako in ne glej niti na levo niti na desno, marveč le naprej in proti smotru, ki ga hočeš doseči.“

„Pa če mi kdo zastavi pot?“

„Če ti jo zastavi tako, da stopi pred te iz oči v oči in te pozove, da se vrneš ter ne

LISTEK.

Festina lente!

Spisal Merljak.

Bila je zimska noč.

Gosta megla se je vrgla na zemljo in težila ozračje, da je človek jedva dihal. Na nebu nisi opazil nobene zvezde; in zmrznjene kapljice, ki so prihajale od megle, so nam legale po obrazih in po obleki ter zbujele po naših telesih neprijetno mrševost. Prav čutili smo vsi, kako nam ta mraz sega do kosti in nam pači obledenela lica.

A tema je bila taka, da nisi videl niti za ped pred seboj. Toda hiteti smo morali navzlic temu dalje in vedno le dalje, nevede, kdaj pridemo do konca.

Preračunati, kako daleč smo že prišli, se ni dalo, ker nazaj nismo videli nič in zaradi teme tudi nismo mogli izvedeti, kako dolgo bomo še hodili.

Cesta je bila blatna: polna napol zmrz-

ne dalje z brezplačnimi ponudbami za izdajo njihovih spisov zopet trije tovariši: Julij Slapšak, Andrej Rapč, in njima se je pridružil še naš vrli E. Gangl. Spisi prvih dveh se že stavijo in bodo izhajali menjaje se vsak mesec po en zvezek z ilustracijami. Cena jim bo primerno nizka, da si jih bo lahko nabavila vsaka šola. Ob sedanjih suhi dobrega mladinskega beriva bodo te izdaje naši mladinci, ki tako rada čita, posebno dobro došle: saj je znano, kako priljubljeni so ji v „Zvončku“ in „Vrtcu“ ravno spisi teh naših tovarišev-pisateljev. Ker se bodo z novim letom sestavljali šolski proračuni pri krajnih šolskih svetih, nadajamo se, da se bo učiteljstvo oziralo na prej imenovane izdaje in da je ne bo šole na Slovenskem, ki bi ne bila naročena na te spise. Prav bi pa bilo, da se čimprej oglase, da bi odbor vedel približno, koliko jih dati v natisk. Za zdaj smo jih določili v 2000 izvodih in obenem vezane, da nimajo šolska vodstva še za vezavo daljnih skrb.

Dalje je odbor sklenil v prihodnjem letu izdati tudi od tov. Štruklja odkupljeni spis „Šola in dom“, ki se naj razširi med našim ljudstvom v 10.000 izvodih in ga pridobiva ter vnema za sodelovanje pri vzgoji naše mladine.

Društvu je bil tudi brezplačno ponudil v izdajo neki tovariš „Pesmi za cesarjev jubilej“, kar smo morali z ozirom na izdajo E. Adamičeve spevoigre hvaležno odkloniti. Tudi od nekega drugega tovariša smo dobili v ponudbo proti odplačilu daljši spis v proslavo cesarjevega jubileja, česar tudi nismo mogli sprejeti, ker imamo že več takih stvari objavljenih.

Kakor vsako leto, donášal nam je naš „gospodarski program“ tudi letos precejšnjih dohodkov, vendar pa še zmerom ne v toliki meri, kakor bi to lahko bilo, ako bi se natančno držalo učiteljstvo in ako bi ga vpeljali tudi drugod, vsaj v večjih krajih. Naša okrajna društva v tem oziru premalo ali pa prav ničesar ne store, dasi jih prosimo v ta namen leto za letom. Tovariši! Ganite se vendar in bodimo pred vsem sami sebi najbližji. Danes odmeva že z vseh koncev „Svoji k svojim“, poprimimo se tega gesla tudi mi!

Z drugimi trgovci se je oglašil letos nov domač podjetnik za izdelovanje šolskih zvezkov, tiskar g. Anton Slatnar iz Kamnika, ki je prevzel to podjetje od bivšega trgovca g. Jos. Petriča. Ker je on domačin in ker je obljubil prispevati od čistega dobička tudi našemu društvu, ga učiteljstvu toplo priporočamo, ako žele njegovih zvezkov.

Spomnili pa so se nas tudi v tem letu mnogi občinski zastopi, naše posojilnice in hranilnice in drugi dobri in zvesti naši prijatelji s pokroviteljstvi in večjimi ali manjšimi darovi. Posebno vrolo pa so nas podprli — kakor že prejšnja leta — naši posavski tovariši, ki so priredili v Krškem našem društvu v korist veselice s čistim dohodkom 850 K. Iskreno zahvalo vsem tem našim podpornikom. Bog jih živi!

Na laškem občnem zboru so se bili sprejeli predlogi, naj bi odbor že ob letošnjem zborovanju stopil s konkretnimi predlogi glede zidanja konvikta pred občni zbor. Odbor pa je bil soglasno mnenja, da ob tako pišli vsoti, kot jo imamo na razpolago, ob proračunu 300.000 kron ni mogoče misliti, da bi se lotili zidanja, ker bi denar, ki smo ga v tolikih letih tako težko zbrali, le prav lahko misljenemu zavrgli in

zidali ter se trudili le za druge, kakor se je upravičeno poudarjalo na zadnjem in predzadnjem občnem zboru. In take in tolike odgovornosti odbor ne more prevzeti na svoje rame, rajše položi svojo častno službo zopet v vsa roke.

Vsled volila blagopokojnega našega tov. Jožeta Travnja nam je bilo omogočeno razpisati letos dve novi mesti po 80 K pri „Cesarja Franca Jožefa I. jubilejni ustanovi za učiteljske sirote na Kranjskem“. Oglasili sta se dve prošilki: Pavla Pegan, učenka na mestnem dekliškem liceju v Ljubljani, in Marija Kaligar, gojenka na ljubljanskem učiteljskem, katerima je odbor te ustanovi tudi podelil in naš blagajnik izplačal ob cesarjevem jubileju dne 2. decembra t. l. Poleg teh dveh uživa to ustanovo tudi še učenka Marija Ana Osana.

Vložili smo bili tudi letos prošnjo za podporo na Kranjsko hranilnico, a zopet zaman. V prihodnje bomo opustili to brezuspešno delo, zato pa se s toliko večje vnemo oprimo svoje hranilnice in posojilnice in podpirajmo je z vlogami in priporočili pri naših prijateljih, saj tudi ona podpira nas. In tu zopet velja slavnega Palackeega geslo: Svoji k svojim!

Končno se še prav iskreno zahvalujemo našemu časopisju in vsem, ki so nas tudi v tem letu kakorsikoli podpirali. Bog plati!

Naše društvo šteje danes: 52 pokroviteljev, 475 rednih in 323 podpornih članov.

Ako še pridenem, da so v letošnjem odboru bili zopet stari odborniki, ki so si svoje posle razdelili kot prejšnja leta, sem s tem s svojim poročilom pri kraju. Slavni zbor izvoli to poročilo vzeti blagovoljno na znanje. (Odobranje.)

Blagajnikovo poročilo.

Tovariš Jakob Dimnik:

Slavni občni zbor!

V štirinajstem letu svojega obstanka je imelo naše društvo 475 pravih (letnih) udov in sicer na Kranjskem 309, na Štajerskem 83 in na Primorskem tudi 83, ki so plačali 950 K letnine.

Podpornih udov (dobrotnikov) je bilo letos 322 in sicer na Kranjskem 273, na Štajerskem 31 in na Primorskem pa 19. Vsi ti člani so darovali društvu 3020 K in sicer na Kranjskem 2759 K, na Štajerskem 153 K in na Primorskem pa 108 K.

Jubilejski dar je prinesel društvu 3992 39 K in sicer na Kranjskem 3104 39 kron, na Štajerskem 606 K in na Primorskem pa 188 K. Med jubilejskim darom so vštete tudi Janko Žirovnikove Narodne pesmi za šolsko mladino, ki so dale društvu v enajstih mesecih 1201 93 K čistega dobička, za kar bodi izrečena na tem mestu tov. Žirovniku prav toplo zahvala. Ta vsota je sicer prisheta pri Kranjski, vendar so pa prispevali tudi štajerski in primorski tovariši, ker so tudi leti prav pridno sezali po teh priljubljenih pesmih.

Za Adamičovo spevoigro „Slava cesarju Francu Jožefu I.“ in pa besedilo k tej spevoigri še ni sklenjen račun; pa iz sedanjih dohodkov še niso pokriti stroški. Spev igre je v zalogi še kakih 700 izvodov, „Besedila“ pa nad 5000 knjižice. Spevoigro bi morala imeti vsaka šola in vsaka okrajna učiteljska knjižnica, ker je bogat vir za prirejanje vsakovrstnih patriotskih slavnosti. Besedilo k tej spevoigri je pa kaj primerno za obdarovanje otrok ob raznih slavnostih.

govor silno vpitje, ki je jeknilo iz prednjih vrst.

Jaz sem takoj hotel pospešiti korake, da vidim, kaj se jo zgodilo, toda prijatelj me je trdo prijel za roko in me s silo potegnil nazaj ter vzkliknil:

„Ne boš tekla, ne! Dokler hodiš z menoj, že ne.“

„Toda, za Boga, kako moreš biti tako hladnokrven; ali ne slišiš pretresljivega vpitja tam spredaj? Pusti me, naj hitim, da vidim, kaj se je zgodilo, in pomorem, če je treba pomoči,“ sem se razljudil nevoljen.

Ali prijatelj me ni izpustil, marveč odgovoril mi je smehljava in dobrohotno:

„Festina lente!“

Vdel sem se, četudi nerad.

Šla sva torej počasi in oprezno dalje.

Veliko sopotnikov se je nama pridružilo: nekateri iz strahu, ker so se bali teči naprej, nekateri iz radovednosti, da bodo videli, kaj storiva. Hipoma je postal moj prijatelj nekak načelnik.

Pokrovitelji so postali letos: Sežansko učiteljsko društvo; Učiteljsko društvo ljubljanske okolice, Pedagoško društvo v Krškem (2 krat); Sevnjsko učiteljsko društvo (2 krat); Postojnsko učiteljsko društvo; Mokronoški učiteljski krožek, nadučitelj Janko Žirovnik in občina Metliška.

Na račun pokroviteljine je plačalo Kamniško učiteljsko društvo 150 K, županstvo v Metliki 150 K, županstvo v Idriji 150 K, županstvo na Viču 50 K, Posojilnica v Kopru 150 K, Ljubljansko učiteljsko društvo 50 K, Litijsko učiteljsko društvo 100 K, Ormoško učiteljsko društvo 100 K, županstvo na Bledu 100 K, županstvo v Šmihel-Stopičah 50 K, županstvo v Kranju 100 K, županstvo v Rudolfovem 100 K, županstvo v Tolminu 100 K, Posojilnica v Kobaridu 100 K, Posojilnica v Tolminu 100 K. Seveda, vse te svote se pa niso plačale letos, ampak zadnja tri leta. To sem omenil namenoma, da bi tovariši, ki službujejo v teh krajih, posredovali na dotičnih merodajnih mestih, da se pokroviteljina, ki znaša 200 K, izpopolni.

Hranilnice in posojilnice so letos darovale 490 K in sicer: Hranilnica in posojilnica v Dolu 10 K; Vrhnjska posojilnica 30 K, Posojilnica v Loškem potoku 20 K, Učit. hranilnica in posojilnica 100 K. Litijska posojilnica 20 K, Posojilnica v Brežicah 10 K, Posojilnica v Framu 10 K, Glavna posojilnica v Ljubljani 50 K, Koprška posojilnica 50 K, Logaška posojilnica 40 K, Prva dolenska posojilnica v Metliki 100 K (1 rok); Posojilnica v Zagorju ob Savi 20 K, Notranska posojilnica v Postojni 30 K, Upajmo, da nam te posojilnice ostanejo tudi v bodoče zveste in pričakujemo, da bo vsled vpliva in posredovanja naših tovarišev še kaka nova posojilnica postala dobrotnica našega dobrodelnega društva. „Kranjska hranilnica“ je imela pa tudi letos, kakor lani in predlanskem, gluha ušesa za naše dobrodelno društvo, kar je obžalovanja vredno.

Županstva oziroma občine so nam naklonile letos 650 K podpore in sicer: Mestna občina ljubljanska (4. rok) 500 K; županstvo na Viču 50 K; županstvo v Idriji 50 K in županstvo v Metliki 50 K.

Vse dohodke pokroviteljev, hranilnic in posojilnic ter županstev oziroma občin sem uvrstil med dobrotnike, nekatere pa tudi pri jubilejskem daru.

Janko Žirovnikove narodne pesmi za šolsko mladino so nam dale v enajstih mesecih 1201 93 K čistega dobička in sicer: januarja 203 24 K, februarja 138 93 K, marca 192 41 K, aprila 193 30 K, maja 32 92 K, junija 60 74 K, julija 79 05 K, avgusta in septembra zaradi počitnic samo 31 21 K, oktobra 186 66 K in novembra pa 83 47 K; za december pa račun še ni sklenjen. To je vsekako jako lep dohodek, ki je pa toliko večje važnosti, ker bo to stalen dohodek, dokler se bodo prepevale po naših šolah prekrasne Žirovnikove narodne pesmi. Natisnilo se je teh pesmi 25.000; danes jih imamo še par sto v zalogi in bati se je, da bomo v najkrajšem času brez njih. Odbor bi bil že založil drugo izdanje, ko bi bila že rešena prošnja za odobrenje; pravijo, da leži ta prošnja tamkaj nekje na Dunaju; zato je odbor ponovil svojo prošnjo, da bi bile te vobče priljubljene pesmi čim prej odobrene za uporabo v naših ljudskih šolah. Pa je že križ, v gotovih krogih se slovenske narodne pesmi silno boje; ker

In kakor da je prišla njegova ura, zapije s sonornim glasom:

„Stopajmo čvrsto in trdo! Nihče naj se ne ozira ne na levo ne na desno, ampak gleda naj naprej ter pazi naj na noge, da se ne prestopi.“

Slušali smo ga in stopali tako trdo, da so se naše stopinje slišale daleč tja v noč.

Čim bližje smo prihajali k smotru, tem težavnejša in nevarnejša je bila naša pot, zakaj vsak hip se je kdo izmed nas oglašil in vpil, da mu nekdo podstavlja noge in ga izkuša prevreči.

Kmalu smo dosegli tudi kraj, odkoder je prihajalo vpitje, ki pa je medtem že skoro popolnoma utihnilo.

Tukaj smo našli onega ošabneža, ki se je početkoma tako silno zaletel, samo, da prvi pride na določeno mesto in se ovenča z vso slavo ter si vzame najboljšo in največje plačilo.

Ležal je v krvi zadavljen in poleg njega je umiralo še nekaj njemu podobnih.

dobro vedo, da se z narodno pesmijo vzbuja tudi narodni čut in narodna zavest.

Gospodarski program je dal društvu nad 800 K dohodkov; samo tvrdka Grubauerjeva je darovala 650 K; zato Grubauerjeve zvezke šolskim vodstvom toplo priporočamo. Letos se je pa prijavi domača slovenska tvrdka za izdelovanje šolskih zvezkov, ki je pripravljena dati od izkupička primerno svoto za učiteljski konvikt. Lastnik te tovarne je g. Anton Slatnar, tiskar v Kamniku. Mi nismo nasprotni domači industriji, temveč jo šele prav toplo priporočamo; uvedla se bo pa ta tvrdka sama, če bo dajala dobro blago in prispevala primerne vsote našemu društvu. To bo pa pokazala bodočnost in getovo bomo raje podpirali slovenskega domačina, kakor pa tujca, ki ni naše narodnosti.

Veselice so prinesle letos 1549 56 K in sicer: veselica v Litiji 26 K, v Zatičini 10 K, veselica Pedagoškega društva v Krškem 650 K, veselica Postojnskega učiteljskega društva 200 K, veselica učiteljskega krožka v Mirni na Dolenjskem 53 10 K, veselica učiteljskega krožka v Mokronogu 230 K, veselica učiteljskega društva kočevskega okraja 80 46 K. Te vsote so vštete deloma med dobrotniki, deloma pa pri jubilejskem daru.

C. F. J. I. jubilejska ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem znaša koncem t. l. 6871 71 K; pomnožila se je za 36 71 K. Izplačalo se je dne 2. decembra letos 240 K in sicer učiteljskim sirotam Mariji Osana, Mariji Kalinger in Pavli Pegan vsaki po 80 K. M. Osana obiskuje 8. razred pri Sv. Jakobu v Ljubljani, M. Kalinger I. letnik e. kr. učiteljskega v Ljubljani in Pavla Pegan pa I. razred Mestnega dekliškega liceja v Ljubljani.

Obresti naloženega denarja so nanesle letos okroglo 2235 04 K. Med obrestmi pa niso vštete obresti C. F. J. I. jubilejske ustanove (240 K) ki so se izplačale trem učiteljskim sirotam dne 2. decembra t. l. Dalje niso vračunjene med to svoto še obresti kolekte poštnih znamk, čekovnega prometa, ročne blagajne in dveh dolžnih pisem. Brez obresti je pa vrednost inventarja.

Če seštejemo letošnje skupne dohodke in sicer: a) članarina pravih udov 950 K; b) darovi podpornih udov (dobrotnikov) 3020 K; c) jubilejski dar 3992 39 K; d) obresti 2235 04 K, znaša to skupaj 10.197 43 K; odšteti moramo pa od te vsote blagajniške izdatke, ki znašajo 654 98 K; potemtakem znaša čisti letošnji dohodek 9542 45 K. Med upravnimi stroški so všteti tiskarski računi, davek, izdatki za kuverte, položnice, znamko, ilustracije za šolsko knjižnico in nagrade za upravničke.

Lansko leto je bilo čistega dohodka 585000 58 K; če prištejemo k tej vsoti letošnji čisti dohodek, ki znaša 9542 45 K, znaša skupno premoženje koncem tega leta 68043 03 K.

Denar je plodonosno naložen v naših denarnih in združnih zavodih in sicer: a) v Učiteljski hranilnici in posojilnici 40131 40 K; b) v Učiteljski tiskarni 9250 K; c) v Mestni hranilnici ljubljanski 10669 82 K; d) v Kmetijski posojilnici ljubljanske okolice 4863 15 K; e) ostala vsota t. j. 3128 66 K pa tvori uloga Vrhnjske in Koperske posojilnice (425 61 K), tri srečke (812 56 K), kolekta poštnih znamk (75 37 K); čekovni promet (270 16 K); inventar (265 68 K);

Izkušali smo jim sicer pomagati, a naša pomoč je bila zaman, zakaj onemogli so bili prehudo in izgubili toliko krvi, da so nam pomirali kar v rokah.

Ti nesrečniki so nam pravili, kako so drvili za smotrom in hrepeneli le po plačilu in slavi, a pri tem niso opazili nevarnosti, ki so jih obdajale. Povedali so nam tudi, da so bili hipoma napadeni iz zasede, ko so se oddaljili od naših vrst.

Na tisoče nog jim je bilo podstavljenih, da so cepali po tleh kakor snopje. Kdor je padel, ni več vstal, zakaj sovražniki so jih takoj podavili brez usmiljenja.

Iskali smo sicer nato napadalce kaj pridno, a ni bilo več o njih ni duha ni sluha.

Prijatelj se skloni proti meni in mi zašepeče vprašanje: „Kako se naj človek ubrani skritih sovražnikov?“

„Festina lente,“ sem odgovoril z njegovo prejšnjo opazko.

Stisnila sva si roke.

hodiš dalje, če se nočeš bojevati z njim, tedaj vedi, da imaš pred seboj poštenega sovražnika in takega moraš spoštovati. Zategadelj ne zaleti se takoj in nepremišljeno vanj, ampak pomisli poprej, kdo hoče prav, ali ti ali on. Če izveš, da on, se mu umakni in se opraviči, če pa ti zatrjuje vest, da je pravica na tvoji strani, tedaj se p sprimi z njim in potem: kdor pade, pade! — V takem slučaju bo celo dobro, da pokličesh zanesljivega prijatelja na pomoč. — Veliko hujše je,“ je nadaljeval prijatelj z zamolklim glasom, „ako te kdo ustavlja iz zasede ter ti podklada nogo, ko se na to najmanj zanesesh in ne veš, kdo in kje je tvoj sovražnik. Tak te prevrže tolikanj bolj gotovo in plane potem nate kakor hijena ter te bo davil in suval, dokler bo čutil kaj življenja v tebi.“

„Kako pa naj se človek izogne takim sovražnikom?“ povprašam silno zamišljen, zakaj prijateljeve besede so mi segle globoko v srce.

Toda v tem trenutku prekine najin po-